

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.01.01.2018

Prezes Zarządu Fabryki Broni „Łucznik” – Radom Sp. z o.o.

Adam Suliga

Fabryka Broni „Łucznik” – Radom Sp. z o.o. w Radomiu
ul. A. Grobickiego 23.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/017 Funkcjonowanie Polskiej Grupy Zbrojeniowej SA i spółek zależnych.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fabryka Broni „Łucznik” – Radom Sp. z o.o. w Radomiu, ul. Grobickiego 23, 26-617 Radom. ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Suliga, Prezes Zarządu Fabryki Broni „Łucznik” – Radom Sp. z o.o., od 1 sierpnia 2016 r. ² Maciej Borecki, członek Zarządu Spółki, od dnia 12 września 2016 r. ³ Zwani dalej Zarządem Fabryki Broni lub Zarządem Spółki. (akta kontroli tom I str. 5 - 12 i 57)
Zakres przedmiotowy kontroli	- Opracowanie i realizacja strategii spółki. - Zarządzanie spółką, nadzór właścicielski nad spółkami zależnymi oraz prowadzenie działalności gospodarczej. - Kształtowanie się wyników finansowych i wskaźników ekonomicznych spółki.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2015 do 30 czerwca 2018 r. z uwzględnieniem dowodów wytworzonych przed i po tym okresie, jeżeli mają wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę Kontrolerzy	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie Jan Sulima, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr : LWA/132/2018 z dnia 11 września 2018 r., LWA/137/2018 z dnia 17 września 2018 r. i LWA/187/2018 z dnia 4 grudnia 2018 r., Zbigniew Dudzik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr : LWA/133/2018 z dnia 12 września 2018 r., LWA/138/2018 z dnia 17 września 2018 r. (akta kontroli tom I str.1-4 i tom III str. 273-278)

¹ Dalej także: Spółka lub Fabryka Broni.

² Wcześniej w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 15 stycznia 2015 r. Prezesem Zarządu Spółki był Tomasz Nita, a w okresie od 15 stycznia 2015 r. do 31 lipca 2016 r. Edward Migal.

³ Wcześniej w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 26 sierpnia 2015 r. członkiem Zarządu Spółki był Andrzej Arczewski.

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej także: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OPISOWA

Zarząd Fabryki Broni prawidłowo prowadził sprawy Spółki. W okresie objętym kontrolą zawarł umowy na dostawy broni dla Sił Zbrojnych RP o wartości ponad 300 mln zł. Spółka corocznie odnotowywała wzrost przychodów ze sprzedaży produktów na rzecz Sił Zbrojnych RP oraz angażowała znaczne środki na prace badawczo-rozwojowe i inwestycje. Właściwie był sprawowany nadzór właścicielski nad spółką zależną. Sytuacja finansowa Spółki nie zagrażała prawidłowości i ciągłości jej funkcjonowania, ponieważ w każdym roku objętym kontrolą wypracowywała zysk netto. Osiągnięte wartości wskaźników ekonomicznych nie wskazywały na nadmierne zadłużenie i utratę płynności Spółki.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Opracowanie i realizacja strategii spółki.

1.1. Rada Nadzorcza zwróciła się do Zarządu Spółki o przygotowanie w terminie do 10 czerwca 2017 r. planu strategicznego Spółki⁷. Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że prace nad strategią rozwoju Fabryki Broni rozpoczęto w maju 2017 r., a w czerwcu 2017 r. przygotowano dokument pn. „Plan strategiczny Fabryki Broni „Łucznicz” na lata 2018-2022”⁸. Dokument ten nie został przedstawiony Radzie Nadzorczej ze względu na brak ostatecznej decyzji co do uruchomienia w 2017 r. produkcji karabinka MSBS, która miała kluczowe znaczenie dla długoterminowych planów Spółki.

(akta kontroli tom I str. 40, 41, 247-250-255)

[...] w październiku 2017 r. dokonano korekty Strategii w celu jej dostosowania do zwiększonych zadań stojących przed Spółką i przesłano ją do Polskiej Grupy Zbrojeniowej S.A., ale nie przekazano do Rady Nadzorczej, co było wymagane § 19 ust. 1 pkt 11 Umowy Spółki.

(akta kontroli tom I str. 134, 256-260)

W marcu 2018 r. przygotowano dokument pn. „Założenia do planu długoterminowego 2018-2022”, który został przyjęty uchwałą Zarządu Spółki nr 19/2018 z dnia 9 kwietnia 2018 r. Zawierał on informacje o planowanych kierunkach rozwoju Spółki do końca 2022 r. W kwietniu 2018 r. przygotowano dokument pn. „Plan strategiczny Fabryki Broni „Łucznicz” na lata 2018-2022”, który został przyjęty uchwałą Zarządu Spółki¹⁰ nr 30/2018 z 2 lipca 2018 r. i przekazany Radzie Nadzorczej do zaopiniowania, stosownie do postanowień Umowy Spółki.

(akta kontroli tom I str. 172-183, 268 i 271)

Przewodniczący Rady Nadzorczej, na posiedzeniu 9 sierpnia 2018 r. poinformował, że Strategia zostanie zaopiniowana po aktualizacji Planu Rzeczowo-Finansowego

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Co wynika z protokołu nr 16/VI/2017 z posiedzenia Rady Nadzorczej w dniu 26 kwietnia 2017 r.

⁸ Dalej także: Strategia.

⁹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorcy. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r., o dostępie do informacji publicznej - (Dz. U. z 2018 r., poz. 1330), dalej *uodip* w związku z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji - (Dz. U. z 2018 r., poz. 419 ze zm.), dalej *uoznk*. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Fabryki Broni „Łucznicz” - Radom Sp. z o. o.

¹⁰ Stosownie do § 13 ust. 2 pkt 6 Umowy Spółki.

na rok 2018. Także na posiedzeniu w dniu 25 września 2018 r. Rada Nadzorcza nie zaopiniowała Strategii, ponieważ Zarząd Spółki nie podjął uchwały w sprawie aktualizacji Planu Rzeczowo-Finansowego na rok 2018.

(akta kontroli tom I str. 246 i 285-286)

W dniu 2 października i 8 listopada 2018 r. Zarząd Spółki podjął uchwały odpowiednio 41/2018 i 46/2018 w sprawie aktualizacji „Planu Rzeczowo-Finansowego na rok 2018”. W uzasadnieniu podano m.in, że w trakcie roku napotkano na szereg niekorzystnych, niezależnych od Spółki czynników, które nie pozwoliły na zrealizowanie planowanych wielkości ze sprzedaży. [...]”¹¹

(akta kontroli tom I str. 287- 306)

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że na niezrealizowanie planu przychodów ze sprzedaży w 2018 r. znaczny wpływ miały zarówno opóźnienia w dostawie maszyn do Spółki, jak również opóźnienia w ich uruchomieniu w miejscach docelowych i bezusterkowym odbiorze, z przyczyn leżących po stronie dostawców. Sześciu dostawcom maszyn i urządzeń za nieterminową ich dostawę Spółka naliczyła kary umowne w łącznej kwocie 5 894,0 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 190-191 i tom III str. 163-164 i 230)

W dniu 14 listopada 2018 r. Zarząd Spółki podjął uchwałę nr 47/2018 w sprawie przyjęcia „Planu strategicznego Fabryki Broni „Łucznik” – Radom sp. z o.o. na lata 2018-2022” i przekazania go do Rady Nadzorczej w celu zaopiniowania, która na posiedzeniu w dniu 16 listopada 2018 r. nie podjęła decyzji w tej sprawie.

W ww. uchwale zapisano, że zaopiniowany Plan strategiczny Spółki zostanie skierowany do zatwierdzenia przez Zgromadzenie Wspólników Fabryki Broni.

W dniu 10 grudnia 2018 r. Zarząd Spółki podjął uchwałę nr 53/2018 w sprawie przyjęcia „Planu strategicznego Fabryki Broni „Łucznik” – Radom sp. z o.o. na lata 2018-2022” i przekazania go do Rady Nadzorczej w celu zaopiniowania. W ww. uchwale zapisano, że zaopiniowany Plan strategiczny Spółki zostanie skierowany do zatwierdzenia przez Zgromadzenie Wspólników Fabryki Broni, stosowanie do § 30 ust. 4 pkt 4 Umowy Spółki.

(akta kontroli tom I str. 185 i 233-238)

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że Rada Nadzorcza nie zaopiniowała Strategii Spółki ponieważ na posiedzeniach zgłaszała do przedstawionej Strategii uwagi. Obecnie trwają prace nad zmianą jej treści i po jej przyjęciu przez Zarząd zostanie ona przesłana do Rady Nadzorczej, której najbliższe posiedzenie zaplanowane jest w II połowie grudnia 2018 r. Do dnia zakończenia kontroli Rada Nadzorcza nie zaopiniowała ww. Strategii i nie została ona zatwierdzona przez Zgromadzenie Wspólników.

(akta kontroli tom II str. 327 i tom III str. 271-272)

W Strategii przyjętej uchwałą Zarządu Spółki z 10 grudnia 2018 r. przewidziano siedem następujących celów strategicznych wraz z działaniami operacyjnymi tj.:

- modernizację mocy wytwórczych Spółki, poprzez: pozyskanie niezbędnego finansowania zewnętrznego, realizację projektu inwestycyjnego 2017-2018, pozyskanie i utrzymanie wykwalifikowanej kadry pracowniczej;
- poprawę rentowności sprzedaży, poprzez: modernizację i unowocześnienie parku maszynowego, poprawę efektywności produkcji (obniżenie kosztów produkcji), zwiększenie dostępności produktów;
- rozwój sprzedaży na rynkach zagranicznych oraz na rynku cywilnym, poprzez: rozszerzenie oferty produktowej i dopasowanie jej do wymogów rynków, zapewnienie odpowiedniej dostępności produktów i promocję Fabryki Broni;
- wprowadzenie do sprzedaży innowacyjnych produktów – w tym karabinka MSBS i 9 mm pistoletu samopowtarzalnego VIS-100, poprzez rozbudowę mocy produkcyjnych i pozyskanie kolejnych zamówień;

- poprawa efektywności kosztowej, poprzez: wprowadzenie nowego systemu budżetowania i kontroli wykonania budżetów, modernizację mocy wytwórczych i optymalizację zakupu usług i detali do produkcji;
- uzyskanie trwałej konkurencyjności technicznej, technologicznej i cenowej – tym samym zdolności do konkurencyjności na otwartym europejskim rynku obronnym, poprzez unowocześnienie mocy wytwórczych, pozyskanie i utrzymanie specjalistycznej kadry oraz realizację nowych projektów wdrożeniowych.

(akta kontroli tom I str. 186-259)

W Spółce nie ma Strategii Grupy Kapitałowej PGZ na lata 2015-2030 (zawierała 420 stron), ani jej aktualizacji¹¹ (zawierała 24 strony). Nie ma także egzemplarza ww. Strategii GK PGZ, który został przekazany Prezesowi Zarządu Fabryki Broni przy piśmie PGZ¹² z 6 października 2015 r. wraz z kopia uchwały Zarządu PGZ¹³ z 22 września 2015 r. w sprawie wyznaczenia liderów domen produktowych w związku z wdrażaniem postanowień Strategii Grupy Kapitałowej PGZ na lata 2015-2030. Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że nie posiadają wiedzy na temat ww. dokumentów.

Spółka posiada jedynie Strategię GK PGZ na lata 2015-2030 w formie multimedialnej prezentacji z 2015 r. znajdującej się na 32 stronach, która nie jest podpisaną i nie zawiera daty jej sporządzenia.

(akta kontroli tom I str. 41, 42, 77-133, 308-313 oraz tom III str. 164)

Strategia Spółki jest zbieżna ze Strategią GK PGZ¹⁴ w zakresie głównych kierunków rozwoju, tj.:

- realizacji Planu Modernizacji Technicznej Sił Zbrojnych RP w latach 2013-2022¹⁵, w szczególności z programem Zaawansowanego Indywidualnego Systemu Walki (ZISW) o kryptonimie „TYTAN”¹⁶;
- rozwoju produktów na rynek cywilny i zwiększaniu udziału tego rynku w przychodach Fabryki Broni;
- rozwoju produktów na eksport i zwiększaniu udziału tego rynku w przychodach Fabryki Broni.

(akta kontroli tom I str. 77-84 i 121-127)

Do czasu przyjęcia Strategii przyszła sytuacja ekonomiczna Spółki i planowane zamierzenia rozwojowe, inwestycyjne itp. były ujmowane w rocznych planach rzeczowo finansowych przyjmowanych na kolejne lata objęte kontrolą uchwałami Zarządu Spółki i zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą.

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że plany rzeczowo-finansowe były zawsze planami rocznymi i zgodnie z tym opisywały plany i zamierzenia spółki na kolejny rok, a plany długoterminowe Spółki są prezentowane w Strategii.

(akta kontroli tom I str. 42 i 318-324)

Zarząd Spółki wyjaśnił, że Fabryka Broni nie była bezpośrednio zaangażowana w opracowywanie strategii biznesowych dla domen produktowych lub innych strategii szczegółowych dla GK PGZ, jednak pracownicy PGZ wielokrotnie korzystali z wiedzy i doświadczeń pracowników Fabryki Broni w zakresie kierunków rozwoju rynku zbrojeniowego. Spółka wielokrotnie przekazywała informacje i zestawienia

¹¹Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* w związku z art. 11 ust. 4 *uoznk*. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Fabryki Broni „Łucznik”- Radom Sp. z o.o.

¹² PGZ/MW/873/2015.

¹³ Nr 369//2015.

¹⁴ Którą posiada Spółka.

¹⁵ Dalej także: PMT.

¹⁶ Dalej także: program TYTAN.

żądane przez różne komórki merytoryczne spółki matki, które w ocenie Zarządu Spółki, były używane przy opracowywaniu różnych strategii biznesowych GK PGZ. Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że nie posiadali dokumentów potwierdzających przekazywanie tych informacji, ponieważ w większości były to rozmowy telefoniczne i spotkania bezpośrednie. Spółka nie posiada wiedzy na temat, czy strategia taka powstała i czy została formalnie przyjęta jako obowiązująca w GK PGZ.

(akta kontroli tom I str. 42)

Fabryka Broni realizuje już niektóre zadania wynikające ze Strategii GK PGZ związane z realizacją PMT, w tym w szczególności wynikające z programu TYTAN oraz wprowadziła do wyposażenia polskich sił zbrojnych karabinek MSBS. Aktualnie przeprowadzana w Fabryce Broni modernizacja ma zwiększyć moce wytwórcze, co pozwoli na uruchomienie produkcji wyrobów na rynek cywilny i eksportowy, co do tej pory, jak wyjaśnił Zarząd Spółki, ze względu na priorytet produkcji specjalnej nie było możliwe.

(akta kontroli tom I str. 43 i tom III str. 230)

1.2. Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że nie podpisali dokumentu pn. „Kodeks Grupy Kapitałowej PGZ”¹⁷, który został przyjęty uchwałą Zarządu PGZ nr 423/II/2017 z 3 lipca 2017 r., ponieważ PGZ nie wymagała tego.

(akta kontroli tom II str. 326)

W związku z wszczętym przez PGZ procesem wdrażania w GK PGZ „Kodeksu Grupy Kapitałowej PGZ”, Zarząd Spółki w dniu 6 listopada 2017 r. podjął uchwałę nr 87/2017 w sprawie przystąpienia Spółki do Kodeksu GK PGZ oraz wystąpiła z wnioskiem do Rady Nadzorczej i Zgromadzenia Wspólników Spółki o pozytywne zaopiniowanie zmian proponowanej przez PGZ Umowy Spółki. W dniu 8 listopada 2017 r. Rada Nadzorcza¹⁸ pozytywnie zaopiniowała ww. wniosek Zarząd Spółki. W dniu 22 listopada 2017 r. odbyło się Zgromadzenia Wspólników Spółki, na którym podjęto uchwały m.in.:

- 1) w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienia Spółki do Kodeksu GK PGZ;
- 2) w sprawie implementacji w Spółce zapisów ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami¹⁹;
- 3) w sprawie implementacji w Spółce zapisów ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym²⁰;
- 4) w sprawie zmiany Umowy Spółki, m.in. dodano następujące zapisy:
  - celem Spółki jest prowadzenie działalności ukierunkowanej na realizację interesu GK PGZ, determinowanego przez rolę GK PGZ wskazaną w Kodeksie GK PGZ, jak również misją, wizją, celami oraz innymi zasadami wynikającymi z obowiązującej Strategii GK PG;
  - przez Grupę PGZ rozumie się Polską Grupę Zbrojeniową S.A. z siedzibą w Radomiu, jej następców prawnych oraz spółki, w stosunku do których PGZ jest spółką dominującą lub powiązaną w rozumieniu art. 4 § 1 pkt 4 i 5 Kodeksu spółek handlowych;
  - Członkowie Zarządu Spółki oraz Członkowie Rady Nadzorczej przy prowadzeniu jej spraw są zobowiązani do kierowania się w ramach swoich kompetencji interesem Grupy PGZ;
  - Rada Nadzorcza dokonuje wyboru biegłego rewidenta do badania sprawozdań finansowych Spółki.

(akta kontroli tom II str. 150-165 oraz tom III str. 133-156)

¹⁷ Dalej także: Kodeks GK PGZ.

¹⁸ Uchwała nr 94/VI/2017.

¹⁹ Dz. U z 2017 r. poz. 2190.

²⁰ Dz. U z 2018 r. poz. 1182 ze zm.

Spółka opiniując projekt nowego Kodeksu Grupy Kapitałowej PGZ, przyjęty Uchwałą Zarządu PGZ nr 468/II/2018 z 20 sierpnia 2018 r., zgłosiła uwagi dotyczące 11 zapisów, w tym m.in.:

- pkt G. Preambuły dot. obszaru współpracy w zakresie ubezpieczenia;
- § 2 ust. 2 pkt 6 zaproponowano dopisać zdanie „...o ile nie stoją w sprzeczności ze Statutem Spółki”;
- § 5 ust. 3 zaproponowano dopisać zdanie „Projekt Uchwały Zarządu wraz z zakresem pracy zespołu zadaniowego zostanie przekazany do Spółki, z której mają być delegowani pracownicy”;
- § 6 ust. 2 zaproponowano dopisać zdanie „...o ile nie stoi ona w sprzeczności ze Statutem i strategią Spółki”;
- § 30 ust. 5 zaproponowano dopisać zdanie „...i Ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 10 maja 2018 r.”²¹

(akta kontroli tom II str. 166-185)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Zarząd Spółki na polecenie Rady Nadzorczej opracował Strategię, jednakże do dnia zakończenia kontroli nie uwzględnił uwag Rady i Strategia nie została zatwierdzona przez Zgromadzenie Wspólników Spółki. Fabryka Broni w okresie objętym kontrolą prowadziła działalność na podstawie rocznych planów rzeczowo-finansowych. Organy Spółki wyraziły zgodę na przystąpienie do Kodeksu Grupy Kapitałowej PGZ.

OBSZAR

2. Zarządzanie spółką, nadzór właścicielski nad spółkami zależnymi oraz prowadzenie działalności gospodarczej.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Spółka powstała 14 lipca 2000 r.²², a działalność rozpoczęła 18 sierpnia 2000 r. Fabryka Broni została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców²³. Kapitał zakładowy Spółki wg stanu na dzień 30 czerwca 2018 r. wynosił 89 618,5 tys. zł i dzielił się na 179 237 udziałów o wartości nominalnej 0,5 tys. zł każdy, z tego: PGZ S.A. – 124,0 tys. udziałów o wartości 62 000,0 tys. zł – 69,2%, PCO S.A. - 43 102 udziały o wartości 21 551,0 tys. zł – 24,0%, Polski Holding Obronny sp. z o.o. - 9 135 udziałów o wartości 4 567,5 tys. zł – 5,1%, CENZIN sp. z o.o. - 3 000 udziałów o wartości 1 500,0 tys. zł – 1,7%. Do dnia zakończenia kontroli kapitał zakładowy Spółki ani jego podział nie uległy zmianie.

(akta kontroli tom I str. 326-336)

W latach 2015-2018 (I półrocze) Spółka przekazała do PGZ łącznie 12 771,9 tys. zł²⁴, z przeznaczeniem na: wypłatę dywidendy - 4 065,1 tys. zł i wynagrodzenia z tytułu umowy prowizyjnej - 7 614,9 tys. zł oraz za sprzedaż usług pozaprodukcyjnych²⁵ - 7,7 tys. zł i pokrycie kosztów udziału w targach i prowizji za poręczenie kredytu inwestycyjnego - 1 084,2 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 56)

W okresie objętym kontrolą w Zarządzie Spółki zaszły następujące zmiany personalne:

- w dniu 14 stycznia 2015 r. rezygnację z funkcji Prezesa Zarządu Spółki złożył T.N. w związku z powołaniem go w skład Zarządu PGZ;
- z dniem 26 sierpnia 2015 r. odwołany został ze składu Zarządu Spółki (bez podania przyczyny) A.A.;

²¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 1000.

²² Akt notarialny Repertorium A nr 1934/2000.

²³ Numer pozycji rejestru 0000031426, Sądu Rejonowego dla M. St. Warszawy XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego.

²⁴ Z tego w: 2015 r. - 2 220,2 tys. zł, 2016 r. - 3 044,0 tys. zł, 2017 r. - 7 446,2 tys. zł i w I półroczu 2018 r. - 61,5 tys. zł

²⁵ Na podstawie umowy sublicencyjnej z dnia 29.01.2016 r., tj. za korzystanie z programu cen transferowych.

- z dniem 1 sierpnia 2016 r. odwołany został z funkcji Prezesa Zarządu Spółki (bez podania przyczyny) E.M.;
- z dniem 1 sierpnia 2016 r. na Prezesa Zarządu Spółki powołany został (brak uzasadnienia) Adam Suliga;
- z dniem 12 września 2016 r. w skład Zarządu Spółki powołany został (brak uzasadnienia) Maciej Borecki.

W okresie objętym kontrolą tylko p. T.N. będąc Prezesem Zarządu Spółki w okresie od 15 grudnia 2014 r. do 15 stycznia 2015 r. był jednocześnie Członkiem Zarządu PGZ S.A., za zgodą Rady Nadzorczej Spółki²⁶.

(akta kontroli tom I str. 5-12 i 57-58, 434 i)

2.2. Fabryka Broni w okresie objętym kontrolą miała jedną spółkę zależną, tj. Fabrykę Broni International Sp. z o.o. z siedzibą w Radomiu²⁷, która powstała 27 listopada 2013 r.²⁸, a 31 grudnia 2013 r. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców²⁹. Kapitał zakładowy Spółki FBI wynosił 25,0 tys. zł i dzielił się na 250 udziałów po 1,0 tys. zł i był w całości objęty przez Fabrykę Broni. Spółka ta została powołana do realizacji eksportu broni na teren USA. Zarząd Spółki FBI był jednoosobowy i od momentu jej powstania do 8 czerwca 2017 r. jej Prezesem był S.B.³⁰ a od 8 czerwca 2017 r. do 12 września 2018 r. R.P., który następnie został jej likwidatorem. W okresie objętym kontrolą żaden członek Zarządu Spółki FBI nie pełnił innych funkcji w spółkach GK PGZ.

(akta kontroli tom I str. 57-58, 354-359, 409-425)

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że Spółka FBI nigdy nie rozpoczęła działalności operacyjnej, nie zatrudniała pracowników i nie ponosiła innych kosztów poza: wynajmem pomieszczenia biurowego, kosztami audytów finansowych, opłatami notarialnymi oraz, że nie było potrzeby wyznaczania celów dla tej spółki i wdrażania procedur związanych z nadzorem właścicielskim. Sytuacja ekonomiczna spółki zależnej była cyklicznie monitorowana przez Dyrektora Finansowego Fabryki Broni, który jednocześnie pełnił funkcję Prezesa Spółki FBI (bez pobierania wynagrodzenia).

(akta kontroli tom I str. 47-48)

W 2018 r. po analizie możliwych modeli rozwoju rynków eksportowych Zarząd Spółki podjął decyzję, że obsługa rynku USA będzie prowadzona bezpośrednio przez Fabrykę Broni i podjął działania, po wyrażeniu zgody przez PGZ, w celu likwidacji Spółki FBI. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Wspólników Spółki FBI podjęło uchwały³¹ w sprawie rozpoczęcia procesu likwidacji i powołania likwidatora.

(akta kontroli tom I str. 44 i 360-382 i tom II str. 1-2)

Likwidator Spółki FBI złożył do Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy Sąd Gospodarczy XIV Wydział Krajowego Rejestru Sądowego wniosek o zmianę wpisu w KRS polegającą na likwidacji Spółki FBI³².

(akta kontroli tom I str. 394-408)

W okresie objętym kontrolą Fabryka Broni nie wykonywała żadnych czynności na rzecz Spółki FBI oraz nie uzyskała żadnych przychodów od Spółki FBI. Coroczne sprawozdania finansowe Spółki FBI były badane przez niezależnych biegłych rewidentów i ze względu na małą istotność, zgodnie z art. 58 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³³, nie były objęte skonsolidowanym sprawozdaniem Fabryki Broni.

(akta kontroli tom I str. 43, 55, 59 i tom II str. 3-9 oraz tom III str. 163)

²⁶ Uchwała Rady Nadzorczej Fabryki Broni nr 87/V/2-2014 z 9 grudnia 2014 r.

²⁷ Dalej także: Spółka FBI.

²⁸ Akt notarialny Rep. A nr 3651/2013.

²⁹ Nr 00000492685.

³⁰ Złożył w dniu 7 czerwca 2017 r. rezygnację z pełnienia funkcji Prezesa Zarządu FBI.

³¹ W dniu 12 września 2018 r.

³² Wysłany w dniu 19 września 2018 r. i uzupełniony pismem z dnia 6 listopada 2018 r.

³³ Dz. U z 2018 r. poz. 395, ze zm.

Fabryka Broni w latach 2015-2018 (I półrocze) dokapitalizowała Spółkę FBI gotówkowo w łącznej kwocie 90,3 tys. zł, z tego w: 2015 r. - 25,0 tys. zł (w tym 12,1 tys. zł na pokrycie strat za okres od 27 listopada 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. i 12,9 tys. zł jako dopłatę na potrzeby bieżące), 2016 r. - 51,0 tys. zł (w tym: 51,0 tys. zł - dopłata na rozwój działalności handlowej w USA 10,0 tys. zł - na potrzeby bieżące) oraz w I półroczu 2018 r. 14,3 tys. zł (na pokrycie strat za lata 2016-2017).

(akta kontroli tom I str. 60 i 426-431)

Obsługą Spółki FBI, od momentu jej powstania, pod względem organizacyjno-prawnym zajmowali się pracownicy Działu Organizacyjnego Fabryki Broni we współpracy z Kancelarią Radców Prawnych współpracującą ze Spółką³⁴. Kierownik Działu Organizacyjnego Fabryki Broni posiada wyższe wykształcenie ekonomiczne oraz ukończyła studia podyplomowe menedżerskich oraz odbyła szkolenia w zakresie controllingu i rachunkowości zarządczej oraz zarządzania strategicznego i finansowego.

(akta kontroli tom I str. 46-47, 435-437, 448-450, 471 i 488-500)

2.3. W latach 2015-2018 (do 30 września) Spółka wypłaciła czterem akcjonariuszom³⁵ dywidendę w łącznej kwocie 4 764,2 tys. zł z tego w: 2015 r. - 699,1 tys. zł (za 2014 r.), 2016 r. - 1 882,0 tys. zł (za 2015 r.), 2017 r. - 537,7 tys. zł (za 2016 r.) i 7 września 2018 r. - 1 645,4 tys. zł (za 2017 r.). Propozycje Zarządu Spółki³⁶ w kwestii wypłaty dywidendy za 2015, 2016 i 2017 r. zostały uwzględnione przez Zgromadzenia Wspólników Spółki³⁷.

(akta kontroli tom I str. 56 i tom II str. 137 i 141-149)

Zysk netto za rok obrotowy 2014 w wysokości 2 612,2 tys. zł Zarząd Spółki³⁸ zaproponował przekazać na kapitał zapasowy Fabryki Broni 2 334,8 tys. zł, a pozostałą kwotę 277,4 tys. zł przeznaczyć na pokrycie straty z lat ubiegłych. Zgromadzenia Wspólników Spółki ww. zysk za 2014 r. postanowiło podzielić w następujący sposób³⁹: na pokrycie straty z lat ubiegłych - 277,4 tys. zł, na wypłatę dywidendy - 669,1 tys. zł i na kapitał zapasowy 1 635,7 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 139-140)

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki, w sprawie wpływu wypłaty dywidendy na realizację zamierzeń Spółki, w tym inwestycyjnych i rozwojowych wyjaśnili, że budżety Fabryki Broni były konstruowane w sposób, który zakładał wypłatę dywidendy oraz realizację wymaganych projektów inwestycyjnych i rozwojowych.

(akta kontroli tom I str. 46)

2.4. Spółka w okresie objętym kontrolą w ramach PMT uczestniczyła w realizacji programu „TYTAN” i nie uzyskała z tego tytułu żadnych przychodów. Program ten jest wykonywany w ramach Umowy⁴⁰ z 26 czerwca 2014 r. podpisanej pomiędzy konsorcjum 13 firm (liderem jest PCO Warszawa) a Inspektorem Uzbrojenia. Pierwotny termin zakończenia całości prac objętych umową ustalony na 30 października 2017 r. został przedłużony do 30 listopada 2019 r.⁴¹, a następnie do 31 marca 2020 r.⁴² Celem tego programu jest m.in. wprowadzenie na wyposażenie jednostek wojskowych podległych MON wyrobów takich jak: karabinek MSBS, granatnik podwieszany, nóż-bagnet i pistolet osobisty.

³⁴ Na podstawie umów o świadczenie usług prawnych z 25 listopada 2013 r. i 23 marca 2017 r.

³⁵ Tj. PGZ S.A., PCO, Cenzin i PHO w 2016 i 2018 r. oraz Bumar Sp. z o.o. w 2017 r.

³⁶ Określone w uchwałach Zarządu Spółki nr: 20/2016 z 10 marca 2016 r., 35/2017 z 19 kwietnia 2017 r. i 15/2018 z 4 kwietnia 2018 r.

³⁷ W uchwałach ZW Spółki nr: 5 z 25 maja 2016 r., 5 z 31 maja 2017 r. i 7 z 10 lipca 2018 r.

³⁸ Uchwała nr 18/2015 z dnia 10 kwietnia 2015 r.

³⁹ Uchwała nr 5 z dnia 16 czerwca 2015 r.

⁴⁰ Nr IU/308/VI-21/UZ/NEG/ROZ/K/2012-2017/313.

⁴¹ Aneksem nr 2 z 8 sierpnia 2016 r.

⁴² Aneksem nr 3 z 18 września 2018 r.

Fabryka Broni jako jeden z konsorcjantów realizuje cztery elementy podsystemu uzbrojenia żołnierza, tj.: karabinek standardowy (podstawowy) 5,56 mm w układzie kolbowym MSBS, 40 mm granatnik podwieszany (modułowy), nóż-bagnet oraz 9 mm pistolet samopowtarzalny.

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że Fabryka Broni nie występowała o przedłużenie terminu realizacji projektu TYTAN, a taką decyzję podjął lider konsorcjum wraz z pozostałymi konsorcjantami, na co zgodę wyraził MON jako Zamawiający. Ponadto wyjaśnili, że program ten Spółka realizuje ze środków własnych dlatego ww. elementy zostały przyjęte z dwóch innych realizowanych przez Fabrykę Broni projektów, tj. MSBS i Pistolet. Zakres prac objętych programem „TYTAN” został podzielony na trzy etapy, tj.:

- wytworzenie i przebadanie modeli dla ww. 4 elementów, który został zakończony w 2015 r.;
- wytworzenie prototypów, opracowanie projektów technicznych i przeprowadzeniu badań kwalifikacyjnych ww. czterech elementów, który został zakończony w 2017 r. W dniu 15 listopada 2017 r. Szef Inspektoratu Uzbrojenia zatwierdził orzeczenia z badań kwalifikacyjnych⁴³ czterech elementów wchodzących w skład programu „TYTAN”;
- wytworzenie Dokumentacji Technicznej Wyrobu (DTW). W ramach tego etapu umowy Spółka w 2018 r. przekazała do Inspektoratu Uzbrojenia DTW dla karabinka MSBS.

W związku z realizacją programu „TYTAN” Spółka w latach 2015-2018 (I półrocze) wydatkowała z własnych środków kwotę 3 958,1 tys. zł, z tego w: 2015 r. – 23,7 tys. zł, 2016 r. - 1 925,9 tys. zł, 2017 r. - 1 775,2 tys. zł r. i w I półroczu 2018 r. – 233,3 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 49, 61, 62, 73-74, tom II str. 328-431 i tom III str. 231)

W latach 2015-2018 (I półrocze) Spółka uczestniczyła w 46 postępowaniach przetargowych na zamówienia dla Sił Zbrojnych RP i wszystkie zakończyły się podpisaniem umów na dostawę broni, części zamiennych, sprzętu lub usług o łącznej wartości 468 771,3 tys. zł netto. Do końca czerwca 2018 r. 42 umowy zostały zrealizowane, dwie zakończą się w 2018 r.⁴⁴, po jednej w 2019 r.⁴⁵ i w 2020 r.⁴⁶.

(akta kontroli tom III str. 181-184)

2.5. W okresie objętym kontrolą obowiązywały dwie umowy prowizyjne zawarte pomiędzy PGZ a Fabryką Broni.

W dniu 4 maja 2016 r. została podpisana umowa prowizyjna⁴⁷, która obowiązywała do 31 grudnia 2017 r. Zgodnie z tą umową:

- PGZ zobowiązała się do: promocji/marketingu produktów/usług dostarczanych przez Spółkę, pomocy przy pozyskiwaniu finansowania na zakup części i podzespołów wykorzystywanych przez Spółkę w ramach prowadzonej działalności, przekazywanie pieniędzy Spółce na wnoszenie wadium w toku postępowań o udzielenie zamówień inicjowanych przez Zamawiających⁴⁸;
- Spółka zobowiązała się do wypłacania PGZ wynagrodzenia w wysokości 5% od każdej sprzedaży/dostawy/ wykonania na rzecz Zamawiającego realizowanej przez Spółkę na podstawie umowy wykonawczej.

(akta kontroli tom II str. 10-12)

⁴³ Nr: 42/IU/217, 43/IU/217, 44/IU/217 i 45/IU/217,...

⁴⁴ Tj. umowa nr: IU/58VI-91/ZO/WROiB/DOS/ZSS/2016-2019/310 z dnia 24maja 2016 r. i 61/W/2016 z 24 kwietnia 2018 r.

⁴⁵ Nr 13/2017/W z 29 listopada 2017 r.

⁴⁶ Nr 7/2017/2018/2019/2020 z dnia 5 września 2017 r.

⁴⁷ Do której podpisano pięć aneksów tj. nr: 1/2016 w dniu 28 października 2016 r., 2/2016 w dniu 13 grudnia 2016 r., 3/2017 w dniu 31 maja 2017 r., 4/2017 w dniu 3 sierpnia 2017 r., 5/2017 w dniu 23 października 2017 r.

⁴⁸ Tj. podmiot spoza GK PGZ.

W aneksie nr 1/2016 do ww. umowy prowizyjnej, który obowiązywał od dnia jego podpisania⁴⁹, ustalono, że przez promowanie i poszukiwanie Zamawiających rozumiane są w szczególności usługi zarządzania⁵⁰ świadczone przez PGZ oraz udostępnianie Spółce znaku towarowego PGZ. Ponadto ustalono, że wypłacane PGZ wynagrodzenia będzie wynosić 5% od przychodów netto. W aneksie nr 3/2017 ustalono, że przyjęcie przedmiotu umowy prowizyjnej następuje poprzez podpisanie protokołu zdawczo-odbiorczego przez Spółkę i PGZ. Z kolei w aneksie nr 5/2017 ustalono, że usługi zarządcze w zakresie działalności marketingowej, promocyjnej i public relations będą polegały na: budowaniu marki, koordynacji wizyt i pokazów sprzętu dla podmiotów zagranicznych, inicjowaniu i utrzymywaniu kontaktów międzynarodowych oraz zapewnieniu Spółce udziału w krajowych i zagranicznych przedsięwzięciach wystawienniczych. Umowa prowizyjna z dnia 4 maja 2016 r. nie przewidywała opłaty licencyjnej za korzystanie ze znaku towarowego PGZ.

(akta kontroli tom II str. 13-48)

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że ww. umowę prowizyjną ze strony Fabryki Broni podpisał ówczesny Prezes Zarządu, który został odwołany w dniu powołania aktualnego prezesa zarządu, tj. w dniu 1 sierpnia 2016 r., a obecny Zarząd Spółki nie ma wiedzy jaka była geneza jej zawarcia i czy był on zobowiązany do jej podpisania przez PGZ.

(akta kontroli tom I str. 44 tom III str. 165)

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że Fabryka Broni nie wносиła zastrzeżeń do zapisów umowy prowizyjnej, jedynie na spotkaniach konsultacyjnych (po podpisaniu umowy) podnosił sprawę właściwego udokumentowania przez PGZ usług świadczonych w ramach umowy prowizyjnej. Ze względu na brak odpowiedniego udokumentowania świadczonych usług przez PGZ Zarząd Spółki podjął decyzję, aby koszty prowizji nie stanowiły w 2017 r. kosztów uzyskania przychodów. Od 1 stycznia 2018 r. po zmianie przez PGZ umowy prowizyjnej Spółka zalicza te koszty do kosztów uzyskania przychodów.

(akta kontroli tom I str. 44-45 i tom III str. 178-179)

W trakcie obowiązywania umowy prowizyjnej Zarząd Spółki dwukrotnie zwracał się do PGZ o zmianę stawki prowizyjnej. W piśmie z 20 października 2016 r. wnioskował o odstąpienie od naliczania wynagrodzenia z tytułu umowy prowizyjnej w IV kwartale 2016 r. PGZ wyraził zgodę⁵¹ na zmniejszenie stawki prowizyjnej za usługi świadczone w okresie wrzesień-grudzień 2016 r. do 1%. W związku z tym Spółka wypłaciła PGZ wynagrodzenie z tytułu umowy prowizyjnej za ww. okres w wysokości 380,6 tys. zł, tj. o 1 522,4 tys. zł mniej niż przewidywała umowa prowizyjna.

(akta kontroli tom II str. 40, 64, 72 i tom III str. 217)

Pismem z 11 kwietnia 2017 r. wnioskował o zmianę stawki prowizji z 5,0% na 0,1% od sprzedaży na rynku cywilnym i eksportowym oraz na 1,0% od sprzedaży na rynku specjalnym. PGZ wyraził zgodę⁵² na zmniejszenie stawki prowizyjnej do 0,1% od przychodu netto ze sprzedaży karabinów BERYL do Nigerii, pod warunkiem zawarcia takiej umowy przez Fabrykę Broni. Spółka nie podpisała ww. umowy.

(akta kontroli tom II str. 46, 49-53, i tom III str. 178-179)

W latach 2016-2017 Spółka, z tytułu umowy prowizyjnej z dnia 4 maja 2016 r., wypłaciła PGZ wynagrodzenie w łącznej kwocie 7 614,9 tys. zł brutto⁵³, w tym 6 395,0 tys. zł (84,0%) z tytułu opłaty licencyjnej za korzystanie ze znaku towarowego PGZ i 1 219,9 tys. zł (16,0%) z tytułu pozostałych opłat za świadczone

⁴⁹ Tj. 28 października 2016 r.

⁵⁰ Polegające na: doradztwie strategicznym, wsparciu operacyjnym, działalności marketingowej, promocyjnej i public relations, nadzorze korporacyjnym, standaryzacji usług księgowych.

⁵¹ W aneksie nr 2/2016 z dnia 13 grudnia 2016 r.

⁵² W aneksie nr 4/2017 z dnia 3 sierpnia 2017 r.

⁵³ Z tego w 2016 r. - 2 117,2 tys. zł i 2017 r. - 5 497,7 tys. zł.

przez PGZ usługi, które były potwierdzane fakturami oraz sprawozdaniami ze realizowanych zadań. Opłaty licencyjne z tytułu korzystania ze znaku towarowego PGZ wyniosły w: 2016 r. – 1 778,0 tys. zł, a w 2017 r. - 4 617,0 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 56 i tom II str. 137 oraz tom III 237)

Fabryka Broni w 2016 r. (za okres maj – sierpień) zapłaciła PGZ wynagrodzenie z tytułu opłaty licencyjnej w kwocie 1 384 847,28 zł brutto (1 125 892,10 zł netto) za korzystanie ze znaku towarowego PGZ⁵⁴, mimo, że nie przewidywała tego umowa prowizyjna z 4 maja 2016 r. Opłata za ten znak została wprowadzona aneksem nr 1/2016 z 28 października 2016 r. Regulamin używania znaków towarowych identyfikujących PGZ załączony do ww. aneksu nr 1/2016 został zatwierdzony przez Zarząd PGZ uchwałą z 31 sierpnia 2016 r.

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że po objęciu swojego stanowiska w 2016 r. poprzedni główny księgowy, nie zgłaszał żadnych uwag krytycznych dotyczących rozliczania opłaty licencyjnej w ramach umowy prowizyjnej i dlatego był przekonany, że umowa prowizyjna jest rozliczana prawidłowo.

Zgodnie z umową prowizyjną z 4 maja 2016 r. należne PGZ S.A. wynagrodzenie wynosiło 5 % od przychodów netto uzyskanych przez Spółkę za dany okres. Dopiero aneks z 28 października 2016 r. umożliwiał uwzględnienie w wynagrodzeniu opłatę w wysokości 5% z tytułu korzystania ze znaku towarowego.

(akta kontroli tom II str. 54, 63 i tom III str. 237 i 248)

Zarząd Spółki nie podpisał dwóch protokołów zdawczo-odbiorczych przyjęcia wykonanych usług przez PGZ w okresie od września do grudnia 2016 r.⁵⁵ i w IV kwartale 2017 r.⁵⁶ i nie przesłał ich do PGZ, co było wymagane art. 2 ust. 6 umowy prowizyjnej z dnia 4 maja 2016 r., tj. nie potwierdził wykonania usług wykazanych w sprawozdaniach załączonym do ww. faktur. Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki w udzielonych wyjaśnieniach potwierdzili ww. nieprawidłowość ale nie wskazali przyczyn jej powstania.

(akta kontroli tom II str. 43, 137 i tom III str. 194-197, 225, 232 i 237)

Kwota wynagrodzenia wypłaconego PGZ z tytułu umowy prowizyjnej w wysokości 5 199 198,40 zł netto, nie została zaliczona do kosztów uzyskania przychodów Fabryki Broni w deklaracjach CIT- 8 sporządzonych za 2016 i 2017 r. Od ww. kwoty Spółka zapłaciła podatek dochodowy od osób prawnych w wysokości 987 847,70 zł (19%) i jednocześnie o tę kwotę zmniejszył się zysk netto Fabryki Broni. Zarząd Spółki podjął taką decyzję ze względu na brak odpowiedniego udokumentowania świadczonych usług przez PGZ i na podstawie rekomendacji Dyrektora Finansowego oraz po zapoznaniu się z opinią doradcy podatkowego⁵⁷. Z opinii tej wynika m.in., że umowa prowizyjna w obowiązującym w latach 2016-2017 kształcie i przyjęty sposób rozliczania usług prowizyjnych świadczonych przez PGZ nie pozwalał Spółce na zaliczanie wypłaconych PGZ wynagrodzeń z tytułu umowy prowizyjnej do kosztów uzyskania przychodów. W opinii stwierdzono, że aby Spółka mogła zaliczać ww. wydatek do kosztów uzyskania przychodów powinna m.in. sporządzić dokumentację cen transferowych, o której mowa w art. 9a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób prawnych⁵⁸ oraz posiadać dowody świadczenia przez PGZ usług prowizyjnych.

(akta kontroli tom I str. 240-243 i tom III 210-216, 239-246 i 249)

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że częściowo zrealizowali ww. rekomendacje m.in. sporządzili dokumentację cen transferowych na 2016

⁵⁴ Opłata ta była ujęta w fakturze nr FAP/2016/09/14 z dnia 15 września 2016 r. wystawionej na kwotę 1 649 020,34 zł, a wykazana w załączniku nr 1 w pozycji 11 do tej faktury.

⁵⁵ Wykazanych w sprawozdaniu załączonym do faktury FAP/2017/01/02 z 15 stycznia 2017 r.

⁵⁶ Wykazanych w sprawozdaniu załączonym do faktury FAP/2018/01/004 z 15 stycznia 2017 r.

⁵⁷ Z dnia 13 czerwca 2017 r. dotyczącą prawidłowości zaliczania do kosztów uzyskania przychodów przez Fabrykę Broni wydatków wynikających z faktur wystawionych przez PGZ z tytułu wynagrodzenia wynikającego z umowy prowizyjnej.

⁵⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 200.

i 2017 rok, ale nie uzyskali jednak od PGZ dokumentów potwierdzających wykonanie poszczególnych usług, które umożliwiłyby zaliczenie wynagrodzenie płaconego PGZ w koszty uzyskania przychodu.

(akta kontroli tom III 249)

Za usługi objęte umową prowizyjną z 4 maja 2016 r. PGZ wystawiła sześć faktur⁵⁹, z których trzy pierwsze zostały sprawdzone pod względem merytorycznym przez Prezesa Fabryki Broni, a trzy pozostałe⁶⁰ przez Dyrektora Finansowego.

(akta kontroli tom III str. 237)

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że opłata prowizyjna na rzecz PGZ stanowi składnik kosztu każdego wyrobu sprzedawanego przez Fabrykę Broni. Ceny dla odbiorców końcowych są kalkulowane z uwzględnieniem wszystkich kosztów, które powinny być przypisane do danego wyrobu – w tym m.in. kosztu prowizji. Kalkulacje ceny końcowej dokonywane są przy zachowaniu odpowiedniej marży Fabryki Broni, która zapewnia odpowiedni zysk.

(akta kontroli tom I str. 46)

Z załączonych do faktur sprawozdań wynika, że Spółka uzyskała z tytułu umowy prowizyjnej m.in. świadczenia w zakresie:

- działalności promocyjno-handlowej,
- nadzoru nad przestrzeganiem procedur bezpieczeństwa oraz procedur antykorupcyjnych,
- usług związanych z zarządzaniem grupą kapitałową,
- prac związanych z wdrażaniem programów w obszarze elektroniki, teleinformatyki, innowacji, nowych technologii i projektów B+R realizowanych w PGZ na rzecz Grupy Kapitałowej,
- prac związanych z pozyskaniem i realizacją projektów na rzecz MON,
- prawa do korzystania ze znaku towarowego PGZ.

(akta kontroli tom II str. 54-102 i tom III str. 197)

W dniu 26 września 2018 r. Zarząd Spółki podpisał z PGZ umowę prowizyjną i o świadczenie usług wsparcia w wersji opracowanej przez PGZ przesłanej przy piśmie z dnia 18 września 2018 r.⁶¹, która obowiązuje od 1 stycznia 2018 r. W umowie tej ustalono m.in., że:

- Spółka z tytułu świadczenia przez PGZ na jej rzecz usług pośrednictwa w zakresie pozyskiwania kontraktów⁶² zobowiązana jest do zapłaty na rzecz PGZ kwartalnej prowizji w wysokości 5% od kwoty przychodów netto Spółki;
- w ramach usług pośrednictwa PGZ udostępnia Spółce 6 znaków towarowych PGZ. W umowie tej nie ma zapisów o opłacie licencyjnej za korzystanie przez Spółkę z tych znaków towarowych;
- Spółka zleca PGZ, a PGZ zobowiązuje się do świadczenia na rzecz Spółki usług wsparcia⁶³, z tytułu których Spółka jest zobowiązana do zapłaty na rzecz PGZ kwartalnego wynagrodzenia⁶⁴.

(akta kontroli tom II str. 108-122)

⁵⁹ Tj. nr: FAP/2016/09/14 z dnia 15 września 2016 r., FAP/2017/01/02 z dnia 15 stycznia 2017 r. i FAP/2017/05/02 z dnia 15 maja 2017 r.

⁶⁰ Tj. nr: tj.: FAP/2017/08/21 z dnia 11 sierpnia 2017 r., FAP/2017/10/004 z dnia 31 października 2017 r. i FAP/2017/01/004 z dnia 10 stycznia 2018 r.

⁶¹ Wzór umowy prowizyjnej i o świadczenie usług wsparcia został zatwierdzony uchwałami Zarządu PGZ S.A. nr: 500/III/2018 z dnia 3 września 2018 r. i 513/III/2018 z dnia 11 września 2018 r.

⁶² W szczególności m.in. poprzez: inicjowanie współpracy z partnerami handlowymi na rzecz podmiotów z Grupy PGZ, udział w negocjacjach dotyczących kontraktów i zamówień jakie mogą być realizowane przez podmioty z Grupy PGZ, zapewnienie Spółce udziału w krajowych i zagranicznych przedsięwzięciach wystawienniczych (wystawach, targach) w formie organizacji wspólnego stoiska Grupy PGZ.

⁶³ W 10 obszarach działalności, w tym: usługi w zakresie administracji, informatyki, bezpieczeństwa, działalności komunikacyjnej, zarządzania projektami, zapobiegania zjawiskom korupcyjnym i przestrzegania Kodeksu Etyki GK PGZ, koordynacji polityki rachunkowości, doradztwo strategiczne oraz w zakresie innowacji i nowych technologii, monitorowanie realizacji projektów.

⁶⁴ Obliczanego na podstawie kwot stanowiących sumę kosztów poniesionych przez PGZ w związku ze świadczeniem usług wsparcia na rzecz spółki z Grupy PGZ oraz narzutu na tych kosztach.

Zarząd Fabryki Broni nie wnosił zastrzeżeń do zapisów umowy prowizyjnej z 26 września 2018 r., jedynie zwrócił uwagę⁶⁵ na fakt, że koszty w części dotyczącej usług wsparcia ponoszonych przez PGZ są dla Fabryki Broni niemożliwe do przewidzenia i zaplanowania. Ponadto zapisy umowy prowizyjnej w zakresie pośrednictwa zawarte w załączniku nr 5 pkt 2a nie gwarantują stałej 5% stawki prowizyjnej a dają dowolność w jej kształtowaniu przez PGZ. Stawia to Spółkę w niekomfortowej sytuacji, z uwagi na trudność w oszacowaniu kosztów działalności. Efektem tego jest uniemożliwienie rzetelnej kalkulacji cen wyrobów, która musi zawierać wszystkie koszty bezpośrednie i pośrednie. Mając na uwadze, że Fabryka Broni ma już podpisane kilkuletnie kontrakty na dostawę wyrobów i usług dla Wojska Polskiego może to zakłócić stabilność finansową Spółki.

(akta kontroli tom III str. 174-175)

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że nie byli w żaden sposób zobligowani/zobowiązani do podpisania ww. umowy prowizyjnej, a podpisali ją, ponieważ widzą potrzebę konsolidacji polskiego przemysłu zbrojeniowego w ramach grupy kapitałowej PGZ, która jest znacznie silniejszym podmiotem niż poszczególne Spółki Grupy i dzięki temu jest liczącym się partnerem do rozmów/uzgodnień prowadzonych na poziomie polskich ministerstw i instytucji centralnych oraz w kontaktach międzynarodowych.

(akta kontroli tom III str. 165-167)

Za usługi objęte umową prowizyjną z 26 września 2018 r. PGZ wystawiła dwie faktury⁶⁶, które zostały sprawdzone pod względem merytorycznym przez Dyrektora Finansowego. Zarząd Spółki potwierdził wykonanie przez PGZ usług, wyszczególnionych w załączonym do ww. faktur sprawozdaniu, w protokole zdawczo-odbiorczym.

(akta kontroli tom II str. 129 - 136)

W Spółce czterokrotnie dokonano potwierdzenia wykonania przez PGZ usług wynikających z umów prowizyjnych przed otrzymaniem sprawozdania o zrealizowanym zakresie usług. Prezes Zarządu w dniu 5 października 2016 r. zatwierdził pod względem merytorycznym fakturę PGZ nr FAP/2016/09/14 z 15 września 2016 r., a sprawozdanie ze zrealizowanych przez PGZ usług w okresie maj – sierpień 2016 r. wpłynęło do Fabryki Broni 29 grudnia 2016 r. Dyrektor Finansowy 3 listopada 2017 r. zatwierdził pod względem merytorycznym fakturę PGZ nr FAP/2017/10/004 z 31 października 2017 r., a sprawozdanie ze zrealizowanych przez PGZ usług w okresie lipiec – wrzesień 2017 r. wpłynęło do Fabryki Broni 14 listopada 2017 r. Dwie faktury nr: FAP/2018/10/003 z 23 października 2018 r. i FAP/2018/10/021 z 29 października 2018 r., zostały potwierdzone pod względem merytorycznym przez Dyrektora Finansowego 7 listopada 2017 r., a sprawozdanie ze zrealizowanych przez PGZ usług w okresie styczeń – wrzesień 2018 r. wpłynęło do Fabryki Broni 15 listopada 2018 r. Prezes Zarządu Spółki i Dyrektor Finansowy wyjaśnili, że potwierdzali wykonanie usług wcześniej niż wpłynęły do Spółki sprawozdania z ich wykonania, ponieważ zgodnie z umowami prowizyjnymi nie mogli kwestionować wynagrodzenia należnego PGZ.

(akta kontroli tom II str. 54, 57-63, 94-97 i tom III str. 129-136, 187, 225-226, 234, 237, 247)

Według Zarządu Spółki współpraca PGZ i Fabryki Broni w ramach umów prowizyjnych przyniosła wymierny efekty. PGZ udzieliła pomocy Spółce przy uzyskaniu w sierpniu 2017 r. kredytu inwestycyjnego w wysokości 81,5 mln zł na finansowanie rozwoju i unowocześnienia Spółki, poręczając umowę kredytową, co

⁶⁵ W piśmie wystosowanym do PGZ znak: FB/FG/RP/1449/2018 z dnia 1 października 2018 r.

⁶⁶ Tj. nr: FAP/2017/10/003 - za usługi pośrednictwa i FAP/2017/10/021 – za usługi wsparcia odpowiednio z 23 i 29 października 2018 r. za usługi wykonane w okresie styczeń-wrzesień 2018 r.

w ocenie Zarządu Spółki bez tego działania uzyskanie finansowania w takiej wysokości i na takich warunkach byłoby bardzo trudne lub wręcz niemożliwe.

(akta kontroli tom I str. 45 i tom III str. 165)

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że w jego ocenie, nie można jednoznacznie określić, że usługi świadczone przez PGZ z tytułu umów prowizyjnych z 4 maja 2016 r. i 26 września 2018 r. były ekwiwalentne w stosunku do wynagrodzenia płaconego przez Fabrykę Broni, ponieważ w załączanych do faktur sprawozdaniach nie były wykazywane wartości świadczonych poszczególnych usług.

(akta kontroli tom III str. 247)

Na dokumentach załączonych do 8 faktur wystawionych przez PGZ w latach 2016-2018 (do 30 września) za świadczone usługi prowizyjne, w tym m.in. protokołach zdawczo-odbiorczych i na sprawozdaniach z prac zrealizowanych przez PGZ w ramach umów prowizyjnych brak było daty ich sporządzenia.

(akta kontroli tom II str. tom III str. 200, 204 i 237-238)

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że nie podnosili w rozmowach z PGZ sprawy braku daty sporządzenia dokumentów załączonych do ww. faktur, ponieważ w jego ocenie umieszczanie dat na tego typu dokumentach nie jest wymagane przepisami prawa, a ich brak nie umniejsza wiarygodności tych dokumentów.

(akta kontroli tom III str. 180)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka w okresie objętym kontrolą wypełniała warunki podpisanej umowy prowizyjnej poprzez przekazywanie należnego wynagrodzenia PGZ S.A. Fabryka Broni prawidłowo sprawowała nadzór właścicielski nad spółką zależną.

OBSZAR

3. Kształtowanie się wyników finansowych i wskaźników ekonomicznych Spółki.

Opis stanu
faktycznego

3.1. Przychody Spółki ze sprzedaży i zrównanych z nimi⁶⁷ w latach 2015-2017 systematycznie rosły i wynosiły w: 2015 r. - 72 523,0 tys. zł (wzrost w stosunku do 2014 r. o 25,8%), 2016 r. - 81 230,4 tys. zł (wzrost o 12,0%) i 2017 r. - 95 686,4 tys. zł (wzrost o 17,8%). Udział przychodów ze sprzedaży produktów oraz produktów „S”⁶⁸ w przychodach ze sprzedaży był w latach objętych kontrolą na podobnym poziomie i wynosił, w: 2015 r. – 82,4%, 2016 r. – 88,5% i 2017 r. – 86,9%. Udział przychodów ze sprzedaży usług, w tym usług „S” w przychodach ze sprzedaży wynosił w latach objętych kontrolą odpowiednio: 15,8 %, 9,0% i 5,5%.

Przychody uzyskane przez Spółkę ze sprzedaży usług „S” i usług „C”⁶⁹ wyniosły odpowiednio w: 2015 r. – 10 848,1 tys. zł i 630,8 tys. zł, 2016 r. – 7 087,8 tys. zł i 251,9 tys. zł oraz 2017 r. – 4 684,3 tys. zł i 543,0 tys. zł. W tym samym okresie wzrastały przychody Spółki ze sprzedaży produktów, które wyniosły w: 2015 r. – 59 774,6 tys. zł, 2016 r. – 71 863,4 tys. zł i 2017 r. – 83 160,4 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 62)

Spółka w latach 2015-2017 uzyskała przychody z eksportu produktów i usług o łącznej wartości 12 168,4 tys. zł, w tym z eksportu produktów „S” - 11 592,2 tys. zł i 576,2 tys. zł z eksportu usług „C”. Spółka w tym okresie nie uzyskała przychodów z eksportu produktów „C”, ani usług „S”. Największy udział w przychodach z eksportu segmentu „S” i „C” stanowiła sprzedaż do Nigerii produktów „S” o wartości 9 483,1 tys. zł, która stanowiła 77,9% przychodów z eksportu ogółem.

⁶⁷ Dalej także: przychody ze sprzedaży.

⁶⁸ „S” – Produkcja lub usługi specjalne (wojskowe, zbrojeniowe).

⁶⁹ „S” – Produkcja lub usługi cywilne.

W okresie objętym kontrolą najważniejsze kontrakty eksportowe Spółka zawarła z dwoma odbiorcami z Nigerii o łącznej wartości [...] ⁷⁰ oraz kontrakt z odbiorcą belgijskim o wartości [...] ⁷¹

(akta kontroli str. 62-65)

W związku z realizacją Programu Mobilizacji Gospodarki Spółka uzyskała z Ministerstwa Obrony Narodowej w latach 2015-2017 dotację celową w łącznej wysokości 5 931,5 tys. zł, z tego w: 2015 r. – 1 157,1 tys. zł, 2016 r. - 2 518,6 tys. zł, 2017 r. - 2 255,8 tys. zł. Za poszczególne lata Spółka przekazała do odpowiednich ministerstw sprawozdania z wykorzystania dotacji, które zostały zaakceptowane przez odbiorców.

(akta kontroli tom I str. 62 i tom II str. 291-294)

Zysk netto Spółki w latach 2015-2017 wynosił odpowiednio: 3 758,2 tys. zł, 1 787,5 tys. zł i 5 482,7 tys. zł. Analiza dynamiki wskaźników ekonomicznych Spółki w latach 2015-2017 wykazała, że rentowność aktywów (ROA) oraz rentowność kapitałów własnych (ROE) w 2017 r. wyniosła, odpowiednio: 3,3% i 4,9% i uległy poprawie w porównaniu z 2015 r. o 0,3 i 1,4 punktu procentowego. W latach 2015-2017 wskaźnik zadłużenia aktywów (WZA) był niższy od dolnego progu (57,0%) i wynosił, odpowiednio: 17,7%, 20,5% i 32,0%. Wskaźnik płynności bieżącej ⁷² wynoszący w latach 2015-2016 odpowiednio 3,8% i 3,7% uległ w 2017 r. poprawie i wynosił 1,9%. Rentowność sprzedaży (ROS) w latach 2015-2017 wyniosła odpowiednio: 5,1%, 6,3% i 5,9%.

(akta kontroli tom I str. 66)

Spółka podejmowała następujące działania w celu rozwoju rynku cywilnego:

- od końca 2016 r. zwiększyła działania promocyjne w obszarze rynku cywilnego oraz rozpoczęła prac w dziale konstrukcyjnym nad wytworzeniem nowych produktów na ten rynek,
  - w 2018 r. przeprowadziła badania rynku metodą tzw. tajemniczego klienta, mającego na celu sprawdzenie rozpoznawalności marki FB przez polskie sklepy sprzedające broń i amunicję, ale jak wyjaśnił Zarząd Spółki wyniki badań nie zostały jeszcze opracowane;
  - wznowiono produkcję pistoletów VIS. Planowane jest uruchomienie pełnej produkcji od 2019 r. we współpracy z kooperantami krajowymi i zagranicznymi, co pozwoli na redukcję kosztów wytwarzania i zmniejszenie finalnej ceny produktu.
- Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że portfolio produktów oferowanych na rynku cywilnym jest aktualnie stosunkowo wąskie i ogranicza się do produktów takich jak: karabinki Beryl i mini Beryl w ich wersji cywilnej oraz pistoletów BRS99, P99AS oraz VIS. Jednakże ze względu na dość restrykcyjne przepisy dotyczące dostępu do broni, sprzedaż tych produktów była i jest ograniczona.

(akta kontroli tom I str. 49-50 tom III str. 233)

W okresie objętym kontrolą działania Spółki na rzecz intensyfikacji eksportu polegały przede wszystkim na udziale w targach branży zbrojeniowej, głównie we współpracy z PGZ. I tak w: 2015 r. Spółka uczestniczyła w 6 targach, 2016 r. – 10, 2017 r. – 13 i w I półroczu 2018 r. – 5. Ponadto w 2016 r. Fabryka Broni uczestniczyła w Konferencji Land Forces West Africa w Abuja w Nigerii oraz w tym samym roku

---

⁷⁰ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* w związku z art. 11 ust. 4 *uoznk*. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Fabryki Broni „Łucznik”- Radom Sp. z o.o.

⁷¹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* w związku z art. 11 ust. 4 *uoznk*. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Fabryki Broni „Łucznik”- Radom Sp. z o.o.

⁷² Norma od 1,2 do 2,0. Optimum 1,5 do 2,0.

przeprowadziła samodzielnie pokazy marketingowe karabinków MSBS w Portugalii i Szwecji. W 2017 r. prezentowała swoje wyroby na pokazach lotniczych Air Show 2018 w Radomiu.

Działania te nie przyczyniły się do wzrostu przychodów ze sprzedaży produktów na eksport, ponieważ w 2017 r. wyniosły one 4 405,7 tys. zł i w porównaniu do 2015 r. były niższe o 2 868,3 tys. zł, tj. o 39,4%.

(akta kontroli tom I str. 51-54 i 62)

Badanie pięciu działań podjętych przez Spółkę na rzecz intensyfikacji eksportu, tj. udział w: targach IDEAS w Karaczi w dniach 20-26 listopada 2016 r., konferencji Land Forces West Africa w Nigerii w dniach 13-15 lutego 2017 r., XXV Międzynarodowym Salonie Przemysłu Obronnego w Kielcach w dniach 5-8 września 2017 r., targach Arms & Security w Kijowie w dniach 10-13 października 2017 r. oraz targach Shot Show 2018 w Las Vegas w dniach 23-26 stycznia 2018 r., wykazało, że ze wszystkich imprez sporządzono notatki, a za udział w nich Spółka poniosła wydatki w łącznej kwocie 337,8 tys. zł, w tym 240,4 tys. zł za udział w targach w Las Vegas.

Na targach w Kielcach 5 września 2017 r. Spółka podpisała ze Skarbem Państwa reprezentowanym przez Jednostkę Wojskową nr 4724 umowę⁷³ na dostawę karabinków MSBS.

(akta kontroli tom I str. 134 i tom II str. 275-290)

3.2. Spółka w latach 2015-2018 (I półrocze) na prace badawczo-rozwojowe⁷⁴ wydatkowała łącznie 14 172,4 tys. zł, z tego w: 2015 r. - 4 303,0 tys. zł, 2016 r. - 4 805,4 tys. zł, 2017 r. - 4 002,3 tys. zł i w I półroczu 2018 r. - 1 061,7 tys. zł. Ich udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Spółki w latach 2015-2016 wyniósł 5,9%, a w 2017 r. - 4,2% i w I półroczu 2018 r. - 2,0%.

(akta kontroli tom I str. 62 i 67)

W sprawie zmniejszenia nakładów na prace badawczo-rozwojowe w 2017 r. i w I półroczu 2018 r. w stosunku do lat 2015-2016 Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że było to związane m.in. z zakończeniem w 2017 r. dwóch projektów, tj. MSBS i PISTOLET.

(akta kontroli tom III str. 229)

Spółka w okresie objętym kontrolą nie ponosiła nakładów na innowacje, ponieważ jak wyjaśnili Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, najważniejszymi zadaniami jakimi zajmowała się Spółka w tym okresie to: zakończenie dwóch prac B+R, tj. projektu MSBS i PISTOLET oraz realizacja projektu inwestycyjnego.

(akta kontroli tom III str. 229)

W latach 2015 -2018 (I półrocze) Fabryka Broni w ramach prac B+R realizowała założone w rocznych planach rzeczowo-finansowych, następujące projekty: TYTAN, MSBS, PISTOLET, RAWAT, modernizacja karabinków Beryl i Mini Beryl, karabinek reprezentacyjny MSBS, karabin wyborowy SKBW MSBS 7,62, VIS, karabinek MSBS 7,62x39, pistolet PR16 (z tworzywa sztucznego), karabinek samopowtarzalny Grot S16, wyroby na rynek cywilny (WRC) USA, UE.

Badaniem, oprócz ww. opisanego projektu TYTAN⁷⁵, objęto trzy projekty B+R powiązane z nim tj. MSBS, PISTOLET i RAWAT, na które Spółka wydatkowała w okresie objętym kontrolą 12 991,4 tys. zł, a na pozostałe osiem - 1 181,0 tys. zł.

Żaden z trzech ww. projektów B+R nie został zakończony w założonych terminach, które zostały wydłużone od 3 do 4 lat. Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że wydłużanie terminów realizacji tych projektów wynikało

⁷³ Nr 7/2017/2018/2019/2020 MIL/01/2017.

⁷⁴ Dalej także: prace B+R.

⁷⁵ Opisanego w pkt 2.5 i realizowanego w ramach PMT.

z powiązania ich z terminem realizacji badań kwalifikacyjnych wykonywanych w ramach projektu TYTAN.

(akta kontroli tom I str. 74-76 i tom III str. 231)

Projekty MSBS i PISTOLET były realizowane przez Spółkę od grudnia 2011 r. do 30 listopada 2017 r. na podstawie umów inwestycyjnych⁷⁶ zawartych 23 grudnia 2011 r. przez Fabrykę Broni z Bumar sp.z o.o.⁷⁷. Przedmiotem tych umów było dofinansowanie projektów B+R realizowanych przez Spółkę w obszarze Uzbrojenia i Sprzętu Wojskowego, których celem było zapewnienie dostaw nowoczesnego sprzętu dla SZ RP w postaci karabinka MSBS i 9 mm pistoletu samopowtarzalnego. Pierwotny termin zakończenia całości prac objętych ww. umowami ustalony na dzień 31 grudnia 2013 r. został wydłużony do 30 czerwca 2015 r.⁷⁸ i nie został zmieniony do czasu zakończenia prac objętych ww. umową.

(akta kontroli tom III str. 26 – 43 i 102-132)

Dyrektor ds. Rozwoju wyjaśnił, że ostatnim udokumentowanym terminem zakończenia umów na realizację projektów MSBS i PISTOLET jest data 30 czerwca 2015 r., wymieniona w aneksach nr 1 do umów inwestycyjnych. Ponadto wyjaśnił, że dalsze procedowanie zmiany terminów realizacji dwóch ww. projektów B+R zależało od inwestora, tj. PGZ, która z dniem 18 kwietnia 2016 r. stała się stroną dwóch ww. umów inwestycyjnych w miejsce Polskiego Holdingu Obronnego.

(akta kontroli tom III str. 24 – 25, 36, 39, 115)

Spółka w związku z realizacją projektu MSBS poniosła wydatki w łącznej kwocie 12 687,4 tys. zł⁷⁹, z tego w latach 2015-2017 - 4 155,7 tys. zł, w tym w: 2015 r. - 2 369,7 tys. zł, 2016 r. - 1 251,8 tys. zł, 2017 r. - 534,2 tys. zł. Na realizację projektu PISTOLET poniosła wydatki w łącznej kwocie 4 664,2 tys. zł⁸⁰, z tego w latach 2015-2017 - 2 428,8 tys. zł, w tym w: 2015 r. - 799,4 tys. zł, 2016 r. - 756,9 tys. zł, 2017 r. - 872,5 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 73-75)

W obydwu projektach uzyskano efekty ekonomiczno-finansowe w postaci podpisanych umów ze Skarbem Państwa reprezentowanym przez Jednostkę Wojskową nr 4724 [...] ⁸¹

(akta kontroli tom I str. 134-158 i tom III str. 157-159)

Projekt RAWAT realizowany był w okresie objętym kontrolą przez Spółkę wspólnie z Wojskową Akademią Techniczną w Warszawie⁸² jako liderem konsorcjum na podstawie umowę nr DOBR/0034/R/ID1/2012/03 z dnia 19 grudnia 2012 r. zawartej z Narodowym Centrum Badań Rozwoju⁸³, której przedmiotem było opracowanie, wykonanie oraz badania konstrukcyjno-technologiczne Modułowego Systemu Broni Strzeleckiej kalibru 5,56 mm (MSBS-5,56). [...] ⁸⁴

W ramach projektu ma powstać cała rodzina karabinków Modułowego Systemu Broni Strzeleckiej (MSBS-5,56) w dwóch układach konstrukcyjnych, tj. kolbowym i bezkolbowym (w sumie 8 różnych wersji karabinków). W skład systemu wejda:

⁷⁶ Odpowiednio nr 293/11/V i 293/11/V.

⁷⁷ Spółka Bumar z dniem 4 lipca 2013 r. na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy zmieniła nazwę na Polski Holding Obronny sp. z o.o. Z dniem 18 kwietnia 2016 r. PGZ stała się stroną umów inwestycyjnych nr 293/11/V i 294/11/V zawartych w dniu 23 grudnia 2011 r. w miejsce Polskiego Holdingu Obronnego.

⁷⁸ Aneksem nr 1 z 26 maja 2015 r.

⁷⁹ Z czego środki z dotacji MSP - 11 370,0 tys. zł i środki własne Fabryki Broni - 1 317,4 tys. zł.

⁸⁰ Z czego środki z dotacji MSP - 3 900,0 tys. zł i środki własne Fabryki Broni - 764,2 tys. zł.

⁸¹ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* w związku z art. 11 ust. 4 *uoznk*. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Fabryki Broni „Łucznik”- Radom Sp. z o.o.

⁸² Dalej także: WAT

⁸³ Dalej także: RCBiR.

⁸⁴ Wyłączono informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 *uodip* w związku z art. 11 ust. 4 *uoznk*. Wyłączenie dokonane przez NIK w interesie Fabryki Broni „Łucznik”- Radom Sp. z o.o.

karabinek podstawowy, subkarabinek, karabinek z podwieszonym granatnikiem, karabinek maszynowy, karabinek wyborowy.

(akta kontroli tom II str. 432-476)

Według stanu na dzień 30 czerwca 2018 r. Spółka w związku z realizacją projektu RAWAT poniosła wydatki w łącznej kwocie 7 990,6 tys. zł⁸⁵, z tego w latach 2015-2018 (I półrocze) - 2 445,5 tys. zł, w tym w: 2015 r. - 972,0 tys. zł, 2016 r. - 607,5 tys. zł, 2017 r. - 324,0 tys. zł i w I półroczu 2018 r. - 542,0 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 73-74)

Do dnia zakończenia kontroli w ramach projektu RAWAT zostały wykonane prace objęte etapem pierwszym i drugim. W dniu 31 października 2017 r. konsorcjum oficjalnie zakończyło realizację Etapu I, tj. m.in. uzgodniono podstawowy dokument potrzebny do prawidłowej realizacji projektu tj. Założenia Taktyczno-Techniczne (ZTT) oraz uzgodniono prawa własności do karabinków wytworzonych w ramach projektu. W dniu 8 czerwca 2017 r. NCBiR podpisał Aneks nr 3 do umowy projektu i tym samym umożliwił Spółce i WAT formalne zakończenie Etapu I projektu tj. badań modeli i opracowania dokumentacji technicznej potrzebnej do wytworzenia prototypów. W ramach podpisanego Aneksu nr 3 do umowy, MON zdecydował, że dwa karabinki systemu MSBS - z 8 karabinków realizowanych w ramach pracy w projekcie RAWAT - wejdą do programu „TYTAN” tj. subkarabinek w układzie kolbowym oraz karabinek podstawowy w układzie bull-pup i będą podane badaniom wstępnym i kwalifikacyjnym. W dniu 31 lipca 2018 r. zakończono realizację Etapu II, tj. m.in. wykonano elementy i zespoły prototypów wchodzących w skład MSBS i przeprowadzono cykl badań teoretycznych i doświadczalnych.

(akta kontroli tom II str. 477 – 501 i tom III str. 1-23)

3.3. Spółka w latach 2015-2018 (I półrocze) na inwestycje wydatkowała 35 809,0 tys. zł, z tego w: 2015 r. - 1 475,0 tys. zł, 2016 r. - 1 448,0 tys. zł, 2017 r. - 11 487,0 tys. zł i I półroczu 2018 r. - 21 399,0 tys. zł. Udział nakładów na inwestycje w przychodach Spółki w ww. latach wynosił odpowiednio: 2,0%, 1,8%, 12,0% i 41,1%.

(akta kontroli tom I str. 62 tom II str. 188 i 314)

Głównym zadaniem inwestycyjnym realizowanym przez Spółkę w okresie objętym kontrolą był projekt inwestycyjny pn. „Zwiększenie mocy wytwórczych Fabryki Broni w latach 2017-2018” przedstawiony w „Biznes planie Fabryki Broni na latach 2017-2021”, zatwierdzony uchwałą Zarządu Spółki nr 33/2017 z 19 kwietnia 2017 r.

Plan ten zakładał zakup 75 sztuk maszyn i urządzeń o łącznej wartości 90 450,0 tys. zł netto, których zakup miał być sfinansowany kredytem inwestycyjnym w wysokości 81 405,0 tys. zł i środkami własnymi w kwocie 9 045,0 tys. zł.

(akta kontroli tom II str. 208-219 i 274)

W dniu 9 sierpnia 2017 r. Spółka zawarła z Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowę kredytu inwestycyjnego nr 17/3083 na kwotę 81 405,0 tys. zł, z przeznaczeniem na zakup maszyn i urządzeń. Ostateczny termin wykorzystania kredytu inwestycyjnego ustalony w ww. umowie na dzień 31 sierpnia 2018 r. został zmieniony aneksem nr 3 z dnia na 30 września 2019 r.

(akta kontroli tom II str. 220-273)

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że przesunięcie terminu wykorzystania kredytu inwestycyjnego było spowodowane opóźnieniami w rozstrzygnięciu przetargów (niektóre były ogłaszane po dwa, trzy razy z powodu braku oferentów lub ofert spełniających wymagania formalne stawiane w zaproszeniach do składania ofert) oraz opóźnieniami w realizacji dostaw i bezusterkowym odbiorze nabywanych maszyn, co uniemożliwiało dostawcom wystawienie stosownych faktur.

⁸⁵ Z czego środki NCBiR - 3 852,0 tys. zł i środki własne Fabryki Broni - 3 852,0 tys. zł.

(akta kontroli tom III str. 168)

Wg stanu na dzień 30 czerwca 2018 r. Spółka zakupiła 14 maszyn i wydatkowała na ten cel 39 253,0 tys. zł, a do 30 października 2018 r. zakupiono 66 maszyn i wydatkowano 63 562 tys. zł, a zakup pozostałych 9 maszyn i urządzeń jest w trakcie realizacji.

(akta kontroli tom II str. 321-324)

3.4. W latach 2015-2018 (I półrocze) nie było przypadku dostarczenia przez Spółkę kontrahentom wyrobów, które nie zostały odebrane z powodu nie spełniania wymagań jakościowych zamawiającego.

Spółka w okresie objętym kontrolą z tytułu nieterminowych dostaw towarów i usług zapłaciła kary umowne w kwocie 146,7 tys. zł⁸⁶, które stanowiły 0,05% przychodów ze sprzedaży i zrównanych z nimi (302 752,1 tys. zł). W tym m.in.: 40,5 tys. zł za niezrealizowanie części umowy⁸⁷ oraz 28,5 tys. zł i 28,3 tys. zł za nieterminową dostawę części zamiennych⁸⁸.

(akta kontroli tom I str. 25 i tom II str. 194-198)

Spółka w latach objętych kontrolą z tytułu usunięcia wad w wyrobach zareklamowanych z powodu niespełnienia wymagań jakościowych poniosła koszty w wysokości 198,9 tys. zł, które stanowiły 0,07% przychodów ze sprzedaży i zrównanych z nimi. Największe koszty poniosła z tytułu wymiany zamków w pistoletach P99 dostarczonych do Komendy Głównej Policji przed 2015 r., które wyniosły 52,4 tys. zł oraz 32,7 tys. zł z tytułu usunięcia wad w karabinku MSBS reprezentacyjnym, które zostały usunięte z inicjatywy Fabryki Broni i polegały na wymianie iglic we wszystkich dostarczonych karabinkach.

(akta kontroli tom I str. 15-27 i tom II str. 191-198)

Zatrudnienie i produktywności jednego miejsca pracy⁸⁹ w latach 2015-2017 wynosiły odpowiednio: 453 osób i 160,1 tys. zł, 475 osób i 171,0 tys. zł oraz 501 osób i 191,1 tys. zł. W I półroczu 2018 r. produktywności jednego miejsca pracy, przy zatrudnieniu wynoszącym 523 osoby wyniosła 101,9 tys. zł.

Prezes Zarządu Spółki i Członek Zarządu Spółki wyjaśnili, że spadek w stosunku do poprzednich okresów spowodowany był tym, że dostawy i sprzedaż broni w ramach czterech umów, wymienionych w pkt 5.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, realizowana będzie w III i IV kwartale 2018 r. Za 10 miesięcy 2018 r. produktywność wyniosła 204,6 tys. zł, a prognozowana w zaktualizowanym Planie Rzeczowo-Finansowym na 2018 r., przy planowanej sprzedaży w wysokości 130 409,9 tys. zł i zatrudnieniu na poziomie 540 osób, ma wynieść 241,5 tys. zł i będzie wyższa w stosunku do 2017 r. o 50,4 tys. zł, tj. o 26,4%.

(akta kontroli tom I str. 26 i 293 oraz tom III str. 220-222)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Sytuacja finansowa Spółki nie zagrażała prawidłowości i ciągłości jej funkcjonowania, ale dzięki wysokiemu udziałowi środków finansowych zewnętrznych (kredytów bankowych i zaliczek na poczet dostaw) oraz dotacji w formie zaliczek z NCBiR. Spółka corocznie odnotowywała wzrost przychodów ze sprzedaży produktów dla Sił Zbrojnych RP oraz angażowała znaczne środki na prace badawczo-rozwojowe i inwestycje. Osiągnięte wartości wskaźników ekonomicznych były dodatnie i nie wskazywały na nadmierne zadłużenie i utratę płynności Spółki.

⁸⁶ Z tego w: 2015 r. – 89,0 tys. zł i 2017 r. – 57,6 tys. zł ..

⁸⁷ Nr 429/01/5/2017 z dnia 19 września 2017 r.

⁸⁸ W przypadku umów Nr: 71/2015 z 15 maja 2015 r. i 442/JW4228/01/2015 z 14 lipca 2015 r.

⁸⁹ Liczona jako wielkość przychodów ze sprzedaży ogółem do liczby zatrudnionych w Spółce.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Warszawa,   stycznia 2019 r.

Kontroler
Jan Sulima
Gł. specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
Dyrektor